

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 108.

V Ljubljani, v petek 11. maja 1900.

Letnik XXVIII.

Državni zbor.

Dunaj, 10. maja.

Levičarji so jako oprezni, da ne padejo iz sedla. S svojo obstrukcijo so zmagali in vrgli dve vladi, ob enem pa izposlovali preklic jezikovnih naredeb. Oni so: beati possidentes tudi v zbornici navzlic svoji manjšini. Do tega vspeha jim je pripomogla neodločnost prejšnjih vlad in nejeudnost večine, ki se krha ob vsakem važnejšem vprašanju. Češki poslanci, to je gotovo, so se dolgo zatajevali, in sicer največ z ozirom na večino in na vladne obljube. Ker pa vidijo, da je večina nezanesljiva in ima vlada zvezane roke, pričeli so svojo taktiko na svojo roko, dobro vedo, da jih ostali klubi desnice iz raznih razlogov vsaj pozitivno ne morejo podpirati pri obstrukciji.

Levičarji pa s tem moralnim vspehom še niso zadovoljni, temveč računajo in delajo na to, da bi popolnoma osamili Čeha ali vsaj desnico razbili. To se jim doslej ni še posrečilo, dasi življenje sedanje večine visi na niti. Vajeni ukazovati, neomejeno vladati, ne morejo prenašati odločnega odpora čeških poslancev. S silo bi radi udušili češko obstrukcijo, ki ni niti senca njihovih nekdanjih izgrediv. Šli so nekateri »glavarji« k predsedniku zbornice, da bi razne peticije in interpelacije čitali šele koncem seje. A čez noč so se premislili voditelji levičarskih klubov in včeraj odklonili to sredstvo proti obstrukciji. In to so storili iz previdnosti. Prvič je veliko vprašanje, ali bi češki posl. mirno si dali izviti orožje iz rok. A drugič bi si levičarji sami s tem zaprli glavno pot do obstrukcije, ki je ravno po levičarjih postala orožje za vsako manjšino.

Mej tem pa je tudi desnica razmišljala, kako bi bilo mogoče priti iz zagate. Po inicijativi »Slov. kršč.-narodne zveze« so se včeraj po seji sošli načelniki klubov: Javorski, Dzieduszycki, Dipauli, Kathrein, Karlson, Povše, Bulat, Palfy, Schwarzenberg, Parisch in Mettal. Posvetovali so se brez zastopnikov češkega kluba okoli tri ure o

položaju. Pri tem razgovoru se je pokazalo, da se more desnica najmanj zanašati na poljski klub. Poljaki naglašajo, da je vlada predložila načrte zakona za Češko in Moravsko in da je na podlagi teh načrtov mogoče doseči spravo z Nemci ali vsaj premirje. Konservativni Nemci so izjavljali, da hočejo v soglasju z večino zastopati v odseku popolno ravnopravnost in glasovati za vsako opravljeno češko zahtevo. Izjave konservativnih Nemcev svedočijo več odkritosrčnosti, nego poljskih zastopnikov, ki se vedno ustavljajo ravnopravnosti z Rusini. To je stara ovira ravno na desnici, da se ne more zjediniti v tem velevažnem vprašanju, ki je ravno povod vseh homatij. Konečno so se vendar sporazumeli, da se danes snide eksekutivni odbor in povabijo tudi češki zastopniki, ki naj bi naznanili svoje pogoje.

Danes pa se je stvar zopet zasukala. V zasebnih razgovorih češki poslanci naglašajo, da morajo varovati svoje stališče nasproti javnosti in svojim volivcem. Zadoščenje morajo dobiti in nekaj zadoščenja bi bilo, ko bi vlada preklicala znani Kindingerjev ukaz. Dalje naglašajo, da se nikakor ne morejo sprijazniti z vladnimi načrti, ker bi bilo osobito na Moravskem še slabše, nego sedaj. In kdo more zagotoviti, da bi se ti načrti v odseku zboljšali, ker levičarska glasila odločno pobijajo že te načrte? Čehi torej zahtevajo, da dobe takoj primerno nadomestilo za jezikovni naredbi in da vlada predloži okvirni načrt jezikovnega zakona za vso Avstrijo. Tej zadnji zahtevi pa so se zopet Poljaki uprli in tako so se danes pogajanja zopet razbila. Češki veleposestniki pa bodo nadaljevali posredovanje in ni še izključena zadnja nada, da se v teku enega tedna doseže premirje.

Današnja seja

je trajala samo do 2. ure. Začetkom seje je antisemit Wohlmayer predlagal, naj se vse češke peticije brez glasovanja natisnejo v zapisniku. Temu predlogu so se uprli dr. Kramar, dr. Herold in dr. Pláček. Dr. Herold je naglašal, da se češki poslanci ne upirajo

premembi §§ 59 in 60 obrtnega reda, ki je na dnevnem redu, a prisiliti se ne puste, kakor to namerava Wohlmayer.

Nato so se zopet vršila glasovanja po imenih. Okoli 2. ure je bila zbornica ne-sklepčna in predsednik zaključil sejo, ne da bi naznanil prihodnjo. Kakor pa je dogovorjeno, bode prihodnja seja šele danes teden, ker se v soboto snideta delegaciji v Pešti in se bodo mej tem časom nadaljevala pogajanja s Čehi.

Odseki.

Včeraj sta zborovala soc. politični in obrtni odsek. V soc. političnem odseku je dr. Foit predložil svoje poročilo glede devet-urnega dela v rudokopih. Po tem načrtu naj bi se spremenil § 3. zakona z dne 21. junija 1884, da bi v rudokopih trajalo delo največ 9 ur, vstevši vožnjo v jame in iz jam.

Ta prememba naj stopi v veljavo z novim letom, poljedelsko ministerstvo pa more iz tehničnih vzrokov v posameznih krajih to premembo uveljaviti šele 1. jan. 1902 ali pa 1903. Izjemoma more dotično oblastvo dovoliti tudi nadure, toda ne nad 54 ur na teden.

Obrtni odsek pa je sklepal o resoluciji, naj bi se češki klub naprosil, da opusti obstrukcijo proti predlogi glede premembe obrtnega reda, kakor žele obrtniki. Češki člani so ugovarjali, da odsek v tem oziru nima pravice sklepati, ker je to stvar klubov. Z drugimi besedami: češki klub bode pustil, da pride ta predloga na vrsto, a ukazovati si ne dá. Upanje je torej, da se že v prihodnji seji ta prememba izvrši. Brez hrupa pa ne pojde, ker nemški liberalci bodo vse sile napeli, da preprečijo to premembo obrtnega reda v korist obrtnikom. Boj se bo vršil v prvi vrsti med antisemiti in nemškimi liberalci.

Danes in jutri poslanci večinoma zapuste Dunaj. Ali se mej tem politično vreme spremeni, kdo ve?

Vpisovanje v trg. register.

V deželnem zboru kranjskem je deželni poslanec V. Pfeifer spregovoril naslednje:

C. kr. okrajna glavarstva kot davčna oblast razposlala so tokom teh dni in še razpošiljajo strankam plačilne naloge o odmerjenem obrtnem davku, ob enem pa c. kr. trgovskim sodiščem izkaze tistih obrtnikov, katerim je odmerjenega obrtnega davka najmanj 50 kron.

Posledica tega je, da bode trgovsko sodišče izdalo nalog do dotičnih strank, da v določenem času (v smislu trgov. zakona in cesarske naredbe z dne 11. julija 1898 d. z. št. 124) upišejo svojo firmo v trgovski register ali pa dokažejo ozir. navedejo razloge, po katerih nimajo te dolžnosti.

Seveda bodo dotični obrtniki, na primer krčmarji, peki, usnarji itd., ki ne morejo razumeti, kako so kar čez noč postali vele-tržci — ulagali svoje prošnje in pritožbe, da bi bili oproščeni te dolžnosti.

Take prošnje, ozir. pritožbe pa navadno nimajo dovolj uspeha in so stranke večinoma prisiljene upisavati svoje firme v trgovski register.

To jim nalaga mnogo stroškov za pisarije, ogromne koleke, drage trg. knjige itd., tako da imajo do 30 gl. stroškov, vrh tega pa dolžnost voditi trgovske knjige, sestaviti vsako leto bilanco, inventar i. t. d. kar seveda taki obrtniki ne morejo pravilno napraviti, ker se niso učili knjigovodstva, iz obrta pa ne dobé toliko dohodkov, da bi plačevali dragega izurjenega knjigovodjo.

Da se navedeni obrtniki obvarujejo teh sitnosti in stroškov, ki jim pretijo tekom tega poletja — ko se jih bode sililo, upisati svojo firmo v trgovski register, — je nujno potrebno, da se to prepreči s tem, da vlada takoj izda tako naredbo, po kateri se protokolirajo le tisti trgovci-obrtniki, ki so trgovci v smislu trgovinskega zakona, in ki plačujejo obrtnega davka najmanj 100 kron.

Z ozirom na te razloge prosim, da

častniki in prostaki, kolikor jih je katolikov: vse ti hodi od cerkve do cerkve in moli rožni venec. Od pradavnih časov do današnjega dne se je ta navada ohranila v Münstru. »Veliki četrtek« mi je dejal priletni gospod pastor, »smo dijaki končali duhovne vaje; v petek zjutraj smo vstali za rana, in še le potem, ko smo obhodili vse cerkve, smo šli domov na počitnice.« Tudi letos, tako poročajo časopisi, so se meščani prav pridno udeleževali teh vaj.

O Henrichenburgu naj še omenim, da je v vasi Rajfajznovka, kakor jih imajo baje vse tukajšnje občine. Lansko leto je imela 80.000 mark prometa. Vodi jo jeden izmed vaških učiteljev.

Vzamem v roko popotno palico, oziroma popotni kovčeg, poslovim se od ljubega mi pastora Fridolina, pa hajdi dalje v Herten.

To je torej tisto zloglasno gnezdo, kjer so lani o božiču o. Ananiji ustavili dušno pastirovanje; kjer se je o veliki noči moral zagovarjati tudi dr. Krek. Policijski komisar sam je prišel v cerkev k slovenski pridigi, Prus nespametni, ki ni umel besedice slovenske. Tudi letos je že povpraševal, kedaj da pridem v Herten. So menda izgubili mojo sled ti pruski policaji. Nič bati; letos mi ne prepreči pastirovanja niti vladni komisar, niti hertenski »Amtmann«.

LISTEK.

Na Vestfalskem.

Piše J. Knific.

XVII.

Herten, 14. aprila.

Nekam čudna je henrichenburška cerkev. Prvotna stavba je iz šestnajstega stoletja. Takrat se po teh krajih še niso valili proti nebu črni oblaki rudniškega dima; saj ne obstajajo rudniki niti štirideset let. Trdni kmetje so obdelovali rodovitno polje. Sezi-dali so gotično cerkvico, ki je morala biti v onih časih lapa in je popolnoma zadostovala 300 do 400 faranom. Toda časi so se spremenili. Nebroj delavskih rodbin živi v župniji. Treba jim preskrbeti v cerkvi dovolj prostora. Prejšnji župnik je podrl jedno stransko steno in pravokotno na prvotno stavbo prizidal zasilno cerkev, ki pa vendar še ne zadostuje časovnim potrebam.

Treba zidati novo veliko cerkev. Odkodi dobiti denarja? Cerkvni patron je neki do-brodelen zavod, ki ima v okolici obširna posestva in katerega oskrbuje pruska vlada sama. Po tukajšnjih postavah mora patron za zidavo nove cerkve prispevati dve tretjini proračunjenih stroškov. Henrichenburški patron se je uprl. Pastor Fridolin je prebrskal

stare arhive in izvlekel na dan ustanovne listine. In sedaj toži zavod pri vladi, ali bolje rečeno, prusko vlado pri pruski vladi. To so se vam zvijali pruski uradniki pred neovrgljivimi dokazi; saj se gre za 120.000 mark. Sedaj so priznali že toliko, da »je verjetno, da je zavod pravi patron henrichenburške cerkve«. Iščejo le še poti, da bi se tem lepše izmotali iz neljube jim zadeve. »To smo jih dali, he, he, he,« se je smejal go-spod pastor.

Pastiroval sem v Henrichenburgu zadnje tri dni velikega tedna; z vspehom sem prav zadovoljen. Imel sem dve pridigi, in zlasti veliki petek popoldan se je zbralo prav mnogo Slovencev v kljub skrajno neugod-nemu vremenu. To vreme! »April, der thut was er will,« pravi Nemec. Lepega pomla-danskega dneva še nisem imel, kar sem na Nemškem. Deži, sneži, čez par minut pa ti sije solnce: burja malone kraška. »Jutri homo imeli lepo vreme,« sem dejal gospodu pastoru, ko sva se vračala iz cerkve; »nebo je jasno, ko ribje oko.« »Ne, dragi moj,« mi odgovori, »jutri dopoldan bo dežilo po-šteno. Vidite ond-le nad horizontom sive oblake; to je slabo znamenje.« In res, lilo je kakor iz škafa.

Jeden dan smo imeli pred božjim gro-bom pete litanije, drugi dan pa smo molili, oziroma peli križev pot. Tukajšnji Slovenci

so primeroma še najboljši izmed vseh, ka-terim sem dosedaj pastiroval. Imajo gorečega župnika, ki jih na vse mogoče načine vabi v cerkev.

Veliki četrtek popoldan, ko odraščeni ljudje navadno ne hodijo k spovedi, so imeli prvoobhajanci vesoljno spoved. Po teh kra-jih je namreč navada ali prav za prav škof-ska zapoved, da morajo otroci pred prvim svetim obhajilom dvakrat opraviti spoved: na veliki četrtek vesoljno, v soboto pred belo nedeljo pa navadno. Premišljeval sem, je li ta navada tudi priporočila vredna, in prišel do zaključka, da je to izvrsten pripo-moček k poznejšemu krščanskemu življenju. Saj le to, kar se človek nauči v mladosti, to mu ostane tudi za pozneje; kdor je v mladih letih pogostokrat prejemal svete za-kramente, on jih gotovo tudi v poznejših letih; ne pa nasprotno. Pri mladini verskih vaj ni nikoli preveč, naj mi torej nihče ne ugovarja: Ne quid nimis! Skušnja je naj-boljša učiteljica.

Mnogo mi je pripovedoval pastor Fri-dolin o velikonočnih ceremonijah v Münstru. Mesto je skoraj izključno katoliško. Na ve-liko petek hodijo vsi ljudje, ki imajo še ko-ličkaj katoliškega duha v sebi, z rožnim vencem v roki od jedne cerkve do druge. Tu vidiš otroka, ki se drži matrinega krila, ond »ofrakane« uradnika, da celo pruski

visoka zbornica pritrdi nujnosti mojega predloga.

Nato je g. poslanec stvarno tako-le temeljeval svoj predlog:

Vkljub temu, da je kontingentna komisija za l. 1899 znižala kontingent obrtnega davka v naši deželi za okroglih 6000 gld, vendar narašča obrtni davek, kakor se razvidi iz priloge 53 in izkaza letnega poročila.

Uzroke tega naraščanja opisal sem v lanskem zasedanju in tudi že v prejšnjih letih, tedaj jih danes ne ponavljam, ampak le naglašam, da je znašal splošni obrtni davek 1898. leta 400.000 kron, leta 1899 pa že 438.000 kron.

Ker obrtni davek vedno bolj narašča, množi se tudi število onih obrtnikov, in malih trgovcev, katerim je odmerjenega obrtnega davka 50 kron, vsled tega jih je že veliko protokoliranih, drugi pa, ki vnovič spadajo v davčno stopnjo 50 kron, pozvani so, upisati svojo firmo v trgovinski register, ali pa dokazati, da niso dolžni tega storiti.

Po novem davčnem zakonu namreč prenehal je prejšnji obrtni in prejšnji dohodninski davek z doklado vred ter se spojil v eden davek, v splošni obrtni davek, tako da prejšnji dohodninski davek s tako imenovanimi patenti in nakladami vred nadomestuje ali obsega sedaj le eden davek, to je splošni obrtni davek, ki pri veliki večini trgovcev in obrtnikov znaša 50 kron in tudi več.

Z ozirom na to je sicer ces. naredba z dne 11. julija 1898 l. d. z. št. 124 na pr. v krajih s pod 10.000 prebivalci zvišala prejšnjo tarifo, ki je bila določena za vpis firme, sedaj na 25 gld. obrtnega davka, kar je pa še prenizko, ker je v davčni stopnji 25 gld. obdačenih mnogo obrtnikov, katere se sedaj sili, da vpišejo svojo firmo v trg. register.

Dotični obrtniki pa niso trgovci v smislu trg. zakona, najmanj pa izučeni, izurjeni trgovci, ampak so navadni obrtniki, rokodelci, usnarji, mesarji, peki, kramarji itd.

Ker je odmerjeni obrtni davek letos zopet nekoliko večji posebno v 3. razredu, pride zopet več obrtnikov v davčno stopnjo 50 kron, toraj bodo pozvani oziroma primorani protokolirati svojo firmo. — Temu bi se odpomoglo s tem, da se zviša tarifa za protokoliranje na najmanj 100 K.

Vsi taki mali trgovci in obrtniki niso zmožni pravilno izvrševati trgovskega knjigovodstva, vendar se jim nalaga ta dolžnost, ki ima važne posledice in jim utegne biti na veliko škodo na pr. v slučaju konkurza i. t. d.

Pri večjih trgovcih so potrebne trgovinske knjige, pri malih trgovcih, navadnih obrtnikih pa so brez pomena, ker se vsakdo vsaki dan lahko prepriča o stanju njih premoženja in obrta itd.

Zato je nujno potrebno, da se tem obrtnikom ne nalagajo nepotrebne sitnosti in stroški, ter da se ces. naredba z dne 11.

Vas šteje nad 12.000 prebivalcev; dobri dve tretjini je katolikov. Prebivalstvo raste neverjetno; lansko leto je naraslo za 2500, torej mesečno za 200. Cerkev, ki je bila pred par leti sezidana in preveč prostorna, je postala premajhna. Treba bo sezidati še jedno. Tukaj deluje župnik in trije kaplani, vsi prijazni gospodje, zlasti najmlajši, Döpper po imenu. Študiral je v Švici, na vseučilišču v Freiburgu. Zanima ga posebno vrtnarija; tako lepo urejenega vrta skoro ne najdeš, kakor je njegov.

Velika sobota je danes, dan, ko se v domovini navadno obhaja vstajenje, lepa velikonočna procesija. »Zveličar naš je vstal iz groba, — Vesel prepevaj o kristjan,« razlega se po krasno ozaljšani cerkvi; orglje buče, zvonovi zvoné; dolga procesija se vije z banderi med hišami venkaj na poje.

Tega Vestfalci ne poznajo. Zvonovi so se sicer oglasili pri jutranji »gloriji«, pa so zopet utihnili do polnoči. V jutro je pred prvo sveto mašo kratek obhod krog cerkve. »Pri nas doma je vse bolj prijetno,« mi pravijo Slovenci. »Ti Nemci še »žegna« ne poznajo.« Samo Poljakom sva šla z Döpperjem blagoslovit kolače, klobase in pirhe. Tem slovesnejši pa je obhod o prazniku svetega Rešnjega Telesa. Dve uri daleč idejo v procesiji.

Julija 1898 l. d. z. št. 124 premeni v smislu mojega predloga, ki se glasi:

Dež. zbor skleni:

Deželni odbor naj posreduje pri c. kr. vladi, da merilo obrtnega davka za vpis firme v trgovinski register določi potom zakona eventualno ministerske naredbe v krajih z nad 100.000 prebivalci na najmanj 300 kron, v krajih z nad 10.000—100.000 prebivalcev na najmanj 200 kron in v krajih pod 10.000 prebivalcev na najmanj 100 K.

Stavil sem ta predlog na željo mnogih obrtnikov in drugih davkoplačevalcev, ki so mi s podatki pojasnili te najnovejše sitnosti, katere se jim nalaga brez vsake potrebe.

Dotične stranke ne hrepene po časti, da bi uvrščene bile med veletržce, ampak rajši ostanejo pohlevni mali obrtniki, kakor do sedaj, ter le žele, da se jih ne nadleguje z nepotrebimi novotarijami in stroški.

Prosim, da visoka zbornica sprejme moj predlog.

Predlog je bil sprejet.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. maja.

Demisija ministra dr. Režeka še vedno noče zginiti z dnevnega reda. Praška »Politik« pravi, da je bila zadnja zasebna avdijenca ministerskega predsednika pri cesarju v ozki zvezi z izjavo dr. Režeka, da stopi iz vladnega kabineta. Ta list je tudi izvedel, da je Režek vložil demisijo samo radi Spens-Boodenovega jezikovnega načrta za Moravsko, s katerim se baje nikakor ne strinja. Cesar se še ni definitivno odločil, vendar pričakujejo odločitve še tekom tega tedna. Pravijo tudi, da se Režek napoti te dni v Budimpešto, kjer bo cesarju osebno pojasnil svoje težave. Z demisijo ministra za Češko bo ustrezno seveda le židom, ki so s pomočjo dr. Stranskega tirali to zahtevo tako daleč, da so Režeka prisilili do tega koraka.

Obstrukcija v obrtnem odseku. Minulo sredo je poslanec Zallinger kot načelnik obrtnega odseka sklical njega člane k razgovoru o spremembi § 59 in 60 obrtnega zakona. Že dopoldne istega dne sta poslancata dr. Lueger in Zallinger obrnila se do mladočeskega kluba, naj vsaj to nujno obrtno zadevo izključi od obstrukcije. Dotična pogajanja pa niso dovedla do nikakega uspeha, ker Mladočehi niso hoteli oddati določne izjave. Odsek se je seveda vsejedno sošel, a tudi tu je bil za sedaj zaman vsak poskus. Poslanec Weisskirchner je stavil predlog, naj odsek izreče željo, da bi zbornica v plenumu čim preje rešila to važno predlogo. V tem predlogu so pa češki zastopniki uvideli nekaj pritisk in so užaljeni ostavili sejo, ki je bila vsled njih eksodus seveda nesklepčna. Skušal je posredovati posl. Schneider, a brez uspeha, načelnik pa ni mogel drugega, nego obžalovati odhod čeških zastopnikov. Seja tega odseka je pokazala, da Mladočehi še niso izločili § 59 in 60 iz svojega obstrukcijskega programa.

Delegacija se snideta jutri v Budimpešti. Ogerska delegacija ima prvo sejo opoldne, avstrijska se pa snide popoldne ob štirih. Slovesen vsprejem pri cesarju bo v nedeljo in v ponedeljek se prične meritorno delo. Budgetni odsek avstr. deleg. bo pričel razpravo o proračunu zunanjega ministerstva ter vsprejel ekspozej ministra grofa Goluhovskega. Da je pričakovati pri razpravi o tem proračunu daljših in tudi burnih debat, je umevno samo ob sebi.

Izd zadnjih francoskih občinskih volitev, kolikor je namreč dosedaj znan, je francoski vladi po izjavi ministerskega predsednika Waldeck-Roussena prav po gođu. O njih je namreč v pariških dnevnikih izšlo nastopno oficijelno poročilo, ki je je podal ministerski predsednik v seji ministerskega sveta: Brzobjavna poročila prefektov soglasno dokazujejo, da so volitve znak novega napredka politike republikanskega združenja in obrambe. V glavnih mestih posamnih okrajih in v večjih občinah, v katerih je vspeh volitev že znan, so takoj pri prvi volitvi republikanci na novo si osvojili nad štirideset občinskih zastopstev, in splošno so se znatno okrepile republikanske veščine v že doslej osvojenih zastopstvih. Le v Parizu se je pripetilo nasprotno, vendar je upanje, da se pri ožjih volitvah prihodnjo

nedeljo popravi, kar se je zagrešilo v republikanskem smislu. — Kdo ima toraj prav? Židovski, vladi gotovo ne neprijazni listi, so zagnali takoj po končani nedeljski volitvi tolik krik o zmagi »mračnjastva in nazadnjastva«, sedaj je pa naenkrat vse v najlepšem redu. Morda je pa samo mala tolažba, da se vladni duhovi še bolj ne vznemirijo.

Ameriško-turški razpor se je v zadnjem času znatno poostril. V Washingtonu prete z ultimatomom, in v neki brzobjavi iz Londona se že trdi, da se v kratkem pretrgajo diplomatske zveze mej Ameriko in Turčijo. Za vso to stvarjo tiči, kakor pravijo, samo predsednik Mac Kinley, ki ima strah pred prihodnjimi volitvami. Mož je namreč v zadnjem času izgubil precej simpatij pri ameriškem prebivalstvu, ker se je v zadevi angleško-burske vojske postavil odločno na stališče Angležem prijaznega politika. S pritiskom na Turčijo pa hoče Mac Kinley pokazati, da je tudi izveden v zunanji politiki. Turčiji prijazni krogi, in mej temi niso zadnji židovski kapitalisti, pa grozno zamerijo Ameriki zbog te, kakor pravijo, pretirane in zastarele zahteve. Na sultanovi strani je neki tudi bivši ameriški poslanik pri sultanu general Lewis Wallace. On pravi, da se povodom armenskih nemirov Amerikanom niti ni skrivil las, in bi za eventualno škodo sultan ne bil prav nič odgovoren. Kajpada je sultan vesel takih zagovornikov, o katerih upa, da mu preprečijo nadaljno nevarnost.

O razmerah na Filipinih objavlja Anglež Canty, ki se je pred kratkim povrnil iz Amerike in katerega je država Minnesota poslala na Filippine kot svojega zastopnika, za ameriške razmere prav žalostno poročilo. Ta mož pravi mej drugim: Vojska na Filipinih traja že blizu dve leti. Na to ozemlje so poslali Amerikani že 650.000 mož, od katerih jih je umrlo nad 4000, ogromno število je pa ranjenih in bolnih. Vkljub temu so Amerikani dosedaj zasedli samo Manilo in del okolice, vse drugo je še v rokah vstajev, ki prete celo manilski okolici. Ameriške predstraže v tem in drugih obmorskih mestih so v vedni nevarnosti. Razun malega števila Macabehov in Sulu mohamedanov so vsi proti Amerikanom, katere mnogo bolj sovražijo nego Špance. Regularne armade vstajev seveda nimajo, a tem nevarneje so neštivilne tolpe, ki poleg drugega ugrabijo Amerikanom tudi ves živč. Aguinaldo je še vedno svoboden in neumorno delaven, da razširi vstajo, čim bolj mogoče. Bogati domačini so v tajni zvezi z vstajci in jih vsestransko podpirajo. Po vsem tem sklepati je vsak poskus Amerikanov zaman. Armada 500.000 mož bi morala lepo vrsto let biti se z vstajniki, predno bi zadušili upor, a trajnosti bi ta uspeh ne imel nobene. — Umevno je, da je to poročilo zelo iznenadilo ameriške kroge.

Slovstvo.

Hrvatsko spisateljsko društvo. Davna želja hrvatskih književnikov se je izpolnila 22. aprila, ko se je spisateljsko društvo osnovalo in izvolil odbor, ki ima ravnati s tem društvom. Že takrat, ko je »Matica Hrvatska« zidala svoj dom, se je mislilo na tako društvo ter je dala »Matica« prirediti celo prostor zato, toda hrvatski književniki se takrat še niso mogli zediniti. Potreba za to pa je bila vedno večja in tudi zahtevi za takim društvom so se pogostoma ponavljali. Zato so se lanskega leta združili neki mlajši pisatelji s hrvatskimi umetniki ter so osnovali klub, iz katerega se je osnovalo prvo književniško društvo; vendar pa vlada ni potrdila društvenih pravil.

Zdaj so se pridružili ti književniki Matičinim sodelavcem ter so iznovič sestavili pravila za samostalno književno društvo. Vlada je ta pravila potrdila in začasni odbor je pozval vse hrvatske pisatelje, da pristopijo kot redni članovi tega društva. Prijave so se množile od dne do dne in do prve skupščine se je upisalo v društvo v vsem 239 članov iz Zagreba in ostale Hrvatske. V tej prvi skupščini, katerej je predsedal član začasnega odbora Gjuro Deželić, je bilo zbranih do 100 hrvatskih pisateljev. Izmed teh se je imel izvoliti stalni odbor od dvanajst članov.

Ni brez pomena, da je začasni odbor sestavil tako listino odbornikov, katera ni

bila večini po volji. Izpustil je iz nje imena najodličnejših hrvatskih pisateljev, brez katerih si društva celo misliti ne moremo. To čudno ravnanje začasnega odbora se je zvedelo malo časa pred volitvijo, in vendar se je večina v skupščini izjavila proti kandidatom začasnega odbora ter izbrala v odbor m. že, katerih neka stranka ni hotela sprejeti na noben način med odbornike. In zakaj se je tako zgodilo? To je razjasnil uradni list sam v svojem članku, ki je izšel drugi dan po tej skupščini. V tem članku se napada opozicija, češ, da je ona zanesla precej s početka prepir v društvo, ker je preprečila izvolitev odbora, kakor ga je predlagala začasna uprava. A člani tega odbora so bili vsi razen treh privrženci vladini, pa se iz tega vidi, kam se je smeralo, ko se je hotelo izvoliti tak odbor. Tedaj to, kar opo- naša uradni list opoziciji, je začasni odbor prav za prav insceniral. Kaj se začasni odbor ni mogel postaviti na nevtrarno stališče, ko je imel pravico predlagati odbornike; a ko bi bil tako ravnal, gotovo ne bi bil izpustil iz svoje listine najodličnejših spisateljev hrvatskih, ki slučajno ne spadajo med privržence današnjega zistema.

To bi bil pravi pot do cilja in gotovo pri volitvi v odbor ne bi bilo toliko zmešnjav in volitve nekih članov ne bi bile ostale neizvestne, tako da se bo moralo še enkrat voliti. Kaj ne bi bilo lepo, da se je skupščina odločila za vse odbornike enoglasno, kakor se je to zgodilo glede predsednika Ivan Trnskega? In to bi se bilo tudi bržkone zgodilo, da tukaj niso imeli prstov neki ljudje, ki mislijo, da mora biti vse tako, kakor zgoraj hočejo, a če se jim želja ne izpolni, napadajo potem opozicijo, češ, le ona je kriva nesloge, ker se noče podvrči onemu, kar mi zahtevamo. Ti ljudje pa pri vsem tem ne pomislijo, kolike tako ravnanje škodi našemu društvenemu razvitku. Če katero društvo, to je gotovo spisateljsko društvo pozvano, da bode njegovo delovanje domoljubno zraven svoje humanitarne svrhe; pri nobenem narodu niso spisateljska društva indifrentna glede narodnosti, a najmanjše sme to biti pri nas, ker se hoče ravno z indifrentnostjo hrvatstvo zadušiti, da ne bi smotalo izvestnim nakanam, katere so poznate le preveč na našo škodo. Hrvatsko spisateljsko društvo mora biti eminentno narodno društvo, ker samo takšno se more razvijati in vzdržati. Da društvo s takimi nazori ne more biti po volji izvestnim krogom, to lahko razumevamo, ne moremo pa razumeti, da se v današnjih okolnostih na Hrvatskem zahteva od spisateljskega društva, da bodi indifrentno v narodnem pogledu. Tako društvo na Hrvatskem ne more obstati, tudi ko bi ga hotela izvestna stranka s silo ustrojiti. Novemu društvu pa kličemo: vivat, floreat, crescat.

Knjige in časopisi.

»Narodni Gospodar«, glasilo »Gospodar. zveze« ima v 9. številu, z dne 10. maja to-le vsebino: A. Štrekelj »Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?« — Žveplajte in škropite trte pred cvetom. — Solčni krog in čebela. Veliki traven. — Kmetova opravila meseca maja. — Vprašanja in odgovori. — Književnost. — Kako je ravnati z mlekom. — Prevažanje živali z železnico. — O nedeljskem počitku v obrtu. — Dr. Iv. Šusteršič: Črtice iz zadružnega prava. III. Davki in pristojbine. Pridobnina. — Kako na Bavarskem država podpira zadružništvo. — Zadružno nabavljanje gospodarskih potrebščin in njegov nadaljni razvoj na nemškem Tirolskem. Končno »Narodni Gospodar« naznanja, da se snujejo nove Raiffeisenove posojilnice v Tržiču na Gorenjskem, v Planini (Montpreis) na Štajerskem in v Štanjelu na Krasu. »Narodni Gospodar« izhaja 10. in 25. vsakega meseca.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. maja.

† **Ivan Peterca.** Sinoči je umrl v Ljubljani gospod Ivan Peterca, trgovec in posestnik, član dobro znane krščanske in narodne rodovine. Pokojnik je bil mej ustanovitelji »Vzajemno-podpornega društva« ter vsa leta društvenega obstanka odbornik in poslovodja ter si je v tem pogledu s svo-

jim marljivim, razumnim in požrtvovalnim delom pridobil nepozabnih zaslug za razvoj društva. Pokojnik je bil tudi mnogo let odbornik katoliškega političnega društva, več let njegov vesten in delaven blagajnik, ter je sploh vsikdar stal v prvih vrstah v borbah za katoliško narodno idejale. V svojem občevarstvu je bil skromen in prijazen, zaradi tega v vseh krogih priljubljen; imel je dokaj prijateljev in spoštovalcev, ki iskreno žalujejo ob njegovi prezgodnji smrti. Zadnja leta se je popolno posvetil »Vzajemno podpornemu društvu« ter se veselil, ko letos društvu poteče sedemletna doba ter se izvrši izplačevanje deležev za I. odsek. Ni sicer doživel tega veselja, v najkrepkejši moški dobi 47 let je moral umreti, a trdno smo prepričani, da za svoje plemenito delovanje pri Bogu uživa še lepše, večno plačilo. In to naj ob bridki izgubi tolaži čislane pokojnikove stariše in ostalo rodbino, kateri izrekamo svoje iskreno sožalje. — Pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev. — Podivaj v miru, dragi Ivan, in dobri Bog dodeli tvoji duši večni mir!

Javen ljudski shod priredi slov. kat. delavsko društvo v Ljubljani v nedeljo popoldne ob 3. uri na prostoru pred cerkvijo v Sostrem. Odbor vabi k obilni udeležbi, posebno ker bo razgovor o prošnjah glede potresnega posojila.

Pouk o dostojni ponaji. — Unterrichts-kurs für Anstandlehre se otvori v Celju, kakor poroča celjski uradni list (Deutsche Wacht. Op. ured.) Govori se, da je za ta kurz, kjer se bodo učili ljudje dostojnega vedenja, v Celju med nemškim občinstvom mnogo zanimanja. Pravijo, da ga bode obiskovalo vse polno ljudij »von besseren Klassen«, posebno taci, ki se ne vedo, da se ne spodobi na dame pljuvati. Seveda bo med prvimi gojenci tudi županove žlahte odlični član dr. Negri, ki je za svoje junastvo po njegovem mnenju bil izvoljen v obč. zastop za čas seveda le kot namestnik. Pričakujemo od napovedanega kurza najboljših uspehov.

Štajerske novice. Mej Mariborom in Pesnico bode napravil promet z avtomobilom gostilničar Flucher v Pesnici. — Načelnikom okrajnega zastopa v Marenbergu je izvoljen bivši čeh Langer. Nemci imajo 17 glasov, Slovenci 14. — Zgubil se je učenec 3. raz. ljudske šole v Rušah Peter Bečela. Kdor ga dobi, naj naznani šol. vodstvu v Rušah. — Shod v Zavrčah, kjer je govoril poslanec Žičkar, se je sijajno obnesel. Prišel je na shod tudi znani Visenjak, ki jo je pa pobral iz sobe, ko so ga pričeli kmeti sprasevati, kaj je dosegel z deputacijo v Gradcu. Posl. se je izrekla zaupnica. — Prihodnjo nedeljo praznuje jareninsko bralno društvo 10letnico svojega obstanka. Bog daj temu važnemu društvu ob slovenski meji tudi nadalje moč, da krepko deluje za probujenje naroda!

Slomšekova slavnost na Ponikvi. Štajerski Slovenci se pripravljajo na veličansko slavnost v Slomškovem rojstnem kraju na Ponikvi. Slavnost bode dne 5. avgusta t. l. Takrat se bode na Ponikvi zbralo na tisoče slovenskega ljudstva iz vseh stanov. Pozor tudi slovenska društva na Kranjskem na to veliko narodno slavnost. Dogovorite se že sedaj, da pobitate k proslavi in da tako Slovenci združimo moči, da dostojno počastimo stoletnico Slomškovega rojstva!

Zopet izjava. Tudi občinski predstojnik pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah izjavlja, da se ni pridružil deputaciji v Gradec kot zastopnik občine, da se popolnoma strinja z izstopom slovenskih poslancev iz štajerskega deželnega zbora in da je šel v Gradec samo kot posestnik travnikov ob Pesnici. — Naposled ostane Flucher v deputaciji sam.

Iz celovške škofije. Razpisani sta do 14. junija župniji Pečnica in Nemški Grebinj (v drugič). — Za nadzornika verouka na celovških deških šolah je imenovan č. g. kanonik M. Grösser. — V mesecu aprilu je bilo pri kn. šk. vizitacijah 444 birmancev, in sicer 241 fantov ter 203 dekleta. — Za dekana dekanije Kotarče je imenovan č. g. M. Baumgartner, župnik v Kotarčah. — Č. g. o. Eberhard Katz, dekan v St. Pavlu, je imenovan za kn. šk. konz. svetovalec, in č. g. o. samostanski starosta Jan. N. Vertot za kn. šk. duh. svetovalec.

— Č. g. Jos. Ortner, provizor v Weissensteinu, je postal župnik v Kotu.

Veliko posestvo na dražbi. »Mir« u se poroča iz Zilske Bistrice: Dne 27. aprila se je na dražbi prodalo Motonijevo posestvo, namreč opekarna, zemljišča itd. Marsikateri bralec se bo še spominjal, s kolikim sijajem je nastopil Motoni, kako so ga nasprotni listi hvalili kot svojega pristaša! Tej mogočnosti in slavi se je sedaj naredilo konec na — dražbi! Pred dvema letoma je bilo posestvo cenjeno na 150.000 gld. Ker se ni moglo prodati, so letos posestvo zopet cenili in sicer samo na 39.000 gld., prodalo pa se je za 31.000 gld. Kupila je posestvo tvrdka Vidic in tov. v Ljubljani. V zgubo je torej šlo 120.000 gld. Izmed vseh upnikov je plačan samo pl. Ebrfeld, ki je bil vključen na prvem mestu. Drugi, največ vozniki, priprosti delavci itd. pa imajo velike zgube, nekateri nad 1000 gld. To je pač žalosten konec velikega podjetja!

Koroške novice. Dne 27. t. m. bo »bauerntag« v Kotu v melski dolini. — Tombola v Celovcu je prinesla 1673 kron čistih dohodkov. — Pri Trbižu se je v Zilici vtopila R. Smoliner iz tamošnje sirotišnice. Bila je udana žganju. — Cesar je imenoval fin. ravnatelja v Lincu, pl. G. Lommerja fin. ravnateljem v Celovcu. — Cesar je podelil godbenemu ravnatelju celovškega godbenega društva J. Reiterju zlati križec za zasluge. — V Celovcu je dne 9. t. m. v svojem uradu nanagloma umrl dež. inženir Zemanek.

Šmarnece. Ker so letos izšle dvoje šmarnece, se prihodnje leto ne bo izdal prevod Weningerjevih lurskih šmarnic.

Knezonaškofom solnograškim je bil izvoljen pomožni škof Janez Katschthaler. Novi knezonaškof je star 68 let.

Slovenska šola v Gorici. Goriški občinski svet dela vse, da bi zadevo slov. šole v Gorici zavlekel. Sedaj je goriškim obč. svetnikom naznanil goriški župan, da se nikakor ne dobe nazaj zneski, ki so bili zaplenjeni za pokritje stroškov za bivše nameščenje slov. mestne ljudske šole v »Šol. domu«. S to zadevo se bode zopet pečal »pravni odsek«. Dne 26. tm. se vrši obravnava o pritožbi mestne obč. proti odredbi ministerstva, da mora namestu Cantinellijeve vojašnice dati za slov. šolo drugo poslopje.

Goriške novice. Asistentom pri goriškem dež. odboru je imenovan dosedanjí pomožni uradnik g. Emil Kavčič. — Mizarsko tovarno v Solkanu zgradijo z nova prav na tistem mestu. Družba se poveča. — Postajo bohinske železnice v Gorici nameravajo zgraditi na živinskem trgu. Mesto jo hoče na solkanski cesti, na Blanci ali proti Stračicam.

Detomorka pred porotniki. Pred goriskimi porotniki je stala vdova Terezija Razpet iz Šrebelj, obtožena, da je zadušila svoje novorojeno dete in ga zakopala v brajdi. Obsojena je bila na 5 let v ječo.

Zahvala. Podpisani izrekam srčno zahvalo v imenu svojem in društva vsem p. n. gostom in našim prijateljem, ki so se dne 6. maja t. l. udeležili slavnosti 20letnice našega društva ter po svoje pripomogli k sijajnemu izidu; zlasti preč. gospodu dr. Ign. Žitniku za daritev svete maše, g. Levsteku in njegovemu zboru za krasno petje v cerkvi, slavni postojnski godbi, ki nas je spremljevala, ter vrlim pevcem za izborni kratkočasje pri koncertu. Iz dna srca trikratni: »Na pomoč! — Gasilno društvo v Postojni 7. maja 1900. — Matija Petrič, načelnik.

Z Breznice. Od dne 28. aprila do dne 6. maja smo tudi pri nas obhajali sv. misijon. Vodili so ga častiti očetje frančiškani in sicer: gosp. p. Sigismund, gvardijan v Samoboru; gosp. p. Efremski Trsata in gosp. p. Salezij iz Ljubljane. Upamo, da njih navdušeni govori in požrtvovalni trud ne bo zastonj. Bog jim plačaj! — V saboto dne 5. maja so pa prihiteli k nam Presviti in so potem v nedeljo ob 10. uri blagoslovili zastavo deklški Marijini družbi. Z nepopisljivo gorečnostjo so potem družbenice in vse druge vernike navduševali in spodbujevali k dobremu, zlasti k češčenju presvetega Jezusovega srca. Popoidan so pa Presviti sami vodili impozantno procesijo s sv. R. Telesom. Naj nam mili Bog ohranjuje in vtrjuje predobrega kneza in škofa!

Iz Adlešič 8. maja. Minulo soboto 5. t. m. stekel je posestniku Mat. Jankoviču na Bednjo št. 3 pes, ki je ugrizel njegovo malo petletno hčerko Nežiko in pa ženo Nežo Hotujec iz Bednja št. 27. Psa so precej pobili. Ženski pa sta se odpeljali danes na Dunaj, da ju ozdravijo.

Ljubljanske novice. Nesreče. Hlapcu Francetu Šušteršiču so se danes zjutraj splašili konji. Mož je padel in ga je jeden konj udaril s kopitom. Danes zjutraj je izvošček št. 19 povozil na sejmu neko kmetico. Neka biciklistinja črna štev. 264 se je včeraj na Marijinem trgu zaletela v nekega kolesarja. Padla sta oba. Kolesar se je precej potolkel. — Zdešarjeva psa z Glince se silno zanimata za ljubljanske bicikliste. Včeraj sta se toliko časa zaletavala v kolo Rajko Andrettota, da je kolesar moral stopiti s kolesa. Ko bi bilo mnogo takih psov, bi bil sport precej omejen. — Ob Dunajsko mitnico sta se danes po noči zaletela dva biciklista in se pobila. Zakaj ne visi na zaprti mitnici luč? — Prepoved prezrl je včeraj popoldne iz mesta izgnani Lorenc Malenšek, ki je nevaren tujemu imetju in »hud berač«. Beračil je po Bleiweisovi cesti, a pal je stražniku v roke. Zabavljal je tako strahovito nad javnim organom, da je privabil mej potjo na rotovž vse polno spremljevalcev. — Stare krogle razstrelili bodo jutri na ljublj. polju. — Oče in hči aretovana. Mestna policija je aretovala mlado učenko za šiviljo goljufico A. Zupanc iz Cerkvenih ulic št. 21. Vzela je na ime Otilije Valenta na Privozu št. 3 pri Mayerju različnega blaga za nad 50 kron. Zupanc se je že pri Valenti učila, a je bila radi nezvestobe spodena. Valentova se ni malo čudila, ko je dobila od Mayerja račun. Komi ji je opisal goljufico in tako je mlada Zupanc prišla v smolo. Da ji v zaporu ne bo dolgčas, spravila je notri tudi svojega očeta, ki je delal pri mestni elektrarni in ki je pokral več stvari, ki jih uporabljajo pri elektriki. Tudi ko je upeljeval v frančiškanskem samostanu elektriko, je pokradel baje več cerkvenih stvari. — O židu Jeklu smo čuli, da jo še vedno ni pobral iz Ljubljane in da ga dobi, kdor se ima kaj z njim pomeniti, na Emonski cesti št. 10. — Pojasnilo. G. Daks, voditeljev namestnik I. oddelka požarne bramborje bil obsojen samo na 10 kron globe v korist ubožnega zaklada. — Izgubil je Peter Brelih srebrno uro in verižico vredno 11 kron.

Rumunske kraljeve dvojice včeraj ni bilo v Postojno. Kakor druge liste je tudi nas speljala na led reška »Bilancia«.

Težko telesno poškodbo je povzročil vratarju medvodske papirnice Blažu Južini minulo nedeljo proti polnoči fant Franc Keber iz Svetja, ko sta odhajala iz gostilne. Sunil ga je z nožem v roko. Orožniki so ga izročili sodišču v Ljubljani.

Poboj. V gostilni Jožefa Hočevarja v Meščevem so se minulo soboto po noči stopili fantje iz občin Muljava in Gornja vas. Fr. Erjavac je tako udrihal s kolom po Ant. Blatniku, da mu je zlomil več kostij in bo težko okrevaj. — V nedeljo po noči sta pa rogovilila v neki gostilni v Kresnicah fanta Jož. Homan in Fr. Žarbi ter na potu pobila več okenj ter tudi sicer povzročila precej škode.

Več stotov klaje pokradel je v teku zadnjega časa Franc Lokar iz Preske pri Šmartnem svojemu sosedu Jan. Rifelu, ki ga je šele sedaj zasačil in naznanil orožnikom.

Za orožniki policija. Določeno je, da sedaj tudi praška policija dobi »pikelhavbe«. Do kakih zamenjav more privedi pruska »pikelhavba«, kaže naslednji zanimiv dogodek: V Šleziji je prišel v neki obmejni vasi orožnik po nekega občana, da ga odpelje v ječo. A mož ni hotel iti, tudi tedaj ne, ko mu je orožnik razlagal, da se ustavlja postavi in da bo vsled tega še huje kaznovan. »Postavi se ne ustavljam, toda s pruskim orožnikom ne pojdem,« se je glasil odgovor. Možu postave ni ostajalo drugega, kot stopiti k županu, ki je možaku spričal, da ima pred seboj avstrijskega orožnika. Da se je občan ustavljal, si lahko razložimo. Zgodilo se je namreč v Šleziji že večkrat, da je pruski orožnik na konju v polnem

orožju in nabasanim revolverjem jezdaril po ulicah obmejnih mest, ne da bi se temu protivili avstrijski vladni organi.

Strašna prevara. Dojilka Roza Haljan v Budimpešti je te dni kupila srečko, in po žrebanju kupila listo vlečenih števil. V listi sta bili številki njene srečke označeni kot glavni dobitki s 25.000 kronami. Haljan je letela v loterijski urad, kjer so ji povedali, da se je v listo ukradla — tiskarska napaka pri številki glavnega dobitka. Haljan je na mestu zblaznela in je hotela poskočiti s svojim otrokom iz tretjega nadstropja na ulico.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 11. maja. Pogajanja z Mladočehi so se začela; najprej so imeli posvetovanje češki konservativni veleposestniki z voditelji mladočehskega kluba in z dr. Engelnom. Na to se je grof Palfy dalje časa razgovarjal z ministrom Körberjem in z načelniki raznih desniških klubov. Nemška opozicija vse poskuša, da bi se desnici ne posrečilo pomiriti Čehov. Klub čeških veleposestnikov in klub slovanske zveze se pa trudita, da bi se našla pot za redno parlamentarno delo. Položaj je zelo zamotan, ker se Čehi branijo opustiti obstrukcijo, ako jim vlada ne da popolnega zadoščenja.

Dunaj, 11. maja. Odkar so Čehi dovolili, da se izvrši volitev v kvotno deputacijo, se obstrukcija sploh več ne smatra za resno. Kdor dovoljuje vladi najnujnejše stvari, se ne sme upirati koristim narodov.

Dunaj, 11. maja. Minister Koerber ne misli razpustiti državnega zbora, ako bi tudi Mladočehi sedaj vstrajali pri obstrukciji. Pomagal si bo v sili tudi s § 14.

Dunaj, 11. maja. Jutri se zberó delegacije v Budapešti.

Dunaj, 11. maja. Dunajski antisemitje se popeljejo dne 20. junija s posebnim vlakom v Pariz, kjer delajo pariški antisemitje velike priprave za vsprejem.

Dunaj, 11. maja. Zakonska Ott sta umorila svojega petletnega otroka. Mož je izjavil, da je truplo otrokovo razrezal in v peči sežgal.

Neapel, 11. maja. Izbruh Vezuva se zmanjšuje. Prebivalstvo postaja mirnejše.

Paderborn, 11. maja. Stolni kapitelj je volil stolnega prošta dr. Schneiderja škofom.

Madrid, 11. maja. Agitacija proti ministerstvu Silvela je tolika, da najbrže Silvela odstopi.

London, 11. maja. Reuterjev urad poroča iz Agre 9. t. m.: Tu kroži vest, da je padel vodja Ašantov Kumassi. Vojnemu uradu še ni došlo nikako obvestilo.

Vojska v Južni Afriki.

Maršal Roberts ima vedno več uspeha pri svojem prodiranju proti severu. V noči od 9. na 10. t. m. je s precejšnjim delom svoje armade prekorčil reko Zand, desni pritok reke Vet, ki se blizu Bloemhofa izliva v Vaal. Glavni njegov tabor je bil prejani dan pri Welgelegenu, postaji železnice Bloemfontein Kroonstadt. Buri so se po kratkem boju umaknili na celi črti proti severu. O izgubah v tem boju Roberts ne ve še nič določnega. Angleška armada je sedaj ob ravni črti železnice oddaljena le še 60 km. od Kroonstadta, sedanjega sedeža oranjske vlade. Pot do tja vodi večinoma po ravnem, le v neposredni bližini mesta je svet precej hribovit; Buri se bodo toraj še le tu mogli ustaviti Angležem, ako se bodo sploh še kaj uprli na oranjskih tleh. Delo bo tem težavnejše, ker jim preti tudi oddelek pri Smaldeelu ob cesti zahodno od Kroonstadta v približno jednaki razdalji.

Druga nezgoda se je pripetila Burom pri Stirinajstih rekah (Fourteenstreams). Kakor se namreč trdi v poročilu iz Pretorije, morali so se Buri umakniti z ondotnih pozicij, katere so imeli dolgo v oblasti, in so s tem odprli pot Angležem proti Mafekingu, kjer se Buri tudi zdaj pripravljajo na odboj.

London, 11. maja. Lord Roberts brzojavlja iz Welgelegena 9. t. m.: Diviziji generalov Tukera in Pole-Carewa, oddelek Hamiltonov, mornariške baterije in štiri konjeniške brigade so danes na potu tu sem. Sovražnik je na nasprotnem bregu reke Zand. Njegovo moč bomo mogli šele jutri preceniti.

London, 11. maja. Roberts brzojavlja iz Zand-Rivera 10. t. m. ob 1. uri zjutraj: Sovražnik se umika na celi črti. Imel je zasedeno 20 milj dolgo pozicijo, a naša je bila daljša. Upam, da naše izgube niso velike. Konjenica in topništvo sledita sovražniku na treh cestah. — V prvih jutranjih urah smo prekoračili reko Zand.

London, 11. maja. Reuterjev urad poroča iz Welgelegena 9. t. m.: Angleške čete so došle sem, ne da bi bile zadele ob odpor. Sovražnik je na sev. strani reke nastavljal topove in se potem umaknil. — Iz Thabenehu poročajo: Buri so premestili svoj tabor iz Ladybranda v Clocolan ter zasedli ugodne pozicije ob prelazu Mequatling. Generala Rundle in Brabant čuvata ceste v Winburg in Ladybrand.

London, 11. maja. Reuterjev urad poroča iz Pretorije 9. t. m.: Angleži so danes dopoldne zasedli Fourteen Streams. Streljanje je bilo tako silno, da so se Buri morali umakniti. Umikanje se je izvršilo v lepem redu. — Predsednik Krüger je prejel brzojavko neke odlične burske žene, katera mu svetuje, naj skliče žensko armado. — Pri Mafekingu so zajeli Buri 32 konj.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje)

Po kaj je prišel? Bila je duša iz vic, ki je prišla pomagat ženskama; bila je pogubljena duša malopridnega in sleparskega romarja, ki se po noči druži z onimi, ki delajo isto, kar je sam delal, ko je bil še živ. Bil je živ romar z dušo in s telesom, katerega so hoteli roparji ubiti; da ne bi s kričanjem prebudil vaščanov. Bil je (kaj vse pride ljudem na um!) preoblečen ropar; bil je to, bil je ono, bil je vse, tako da bi celo prebrisani in izkušeni Griso ne bil mogel uganiti, kdo je bil, če bi moral iz pogovorov kmetov posneti ta del povesti. Toda, kakor čitatelj vé, bilo je njemu baš ono najbolj jasno, kar je drugim delalo toliko preglavice. Posluževal se je tega ključa, da si je z njim tolmačil druge novice, katere je nabral sam ali pa so jih nabrali njegovi podložni ogleduhi, tako da je mogel končno don Rodrigu podati precej točno poročilo. Zaprl se je z njim v sobo in mu razložil, kaj sta nameravala uboga zaročenca. Iz tega se je dalo razložiti, zakaj je bila hiša prazna, zakaj je zvonilo, in ni bilo treba misliti, da so v palači izdajalci, kakor sta izprva sklepala ta dva poštenjakoviča. Govoril je tudi o begu, in tudi ta se je dal lahko razložiti. Parček so zalotili pri kaznivem dejanju, ali sta pa izvedela o navalu roparjev, ko so jih ljudje opazili in v vasi je bilo vse narobe. Nazadnje pové, da so najbrže bežali v Pescarenico. Več ni vedel.

Don Rodrigo je bil zadovoljen, da vsaj ni bil izdan in da bravi niso pustili za sabo sledú; toda le mimogredé in za trenotek je bil zadovoljen. „Zbežali so skupaj!“ kriči. „Skupaj!... Ta sleparski menih! Ta me-

nih!...“ Besede so mu hripavo uhajale iz grla in so se še spačile mej zobmi, s katerimi si je grizel prste. Bil je grd, kakor njegove strasti. „Poplačal bom tega menih!“ Griso, jaz nisem, kar sem... jaz hočem vedeti, kje so! Nimam miru. V Pescarenico takoj, da poižveš, poiščes... Štiri tolarje precej in mojo naklonjenost za vedno. Še danes hočem izvedeti! In ta slepar...! Ta menih!“

Griso je bil zopet na nogah. In še tisti večer je prinesel svojemu gospodu novico, katero je želel; evo na kak način!

Jedna največjih tolažb tega življenja je prijateljstvo. Tolažba prijateljstva pa je, da imamo človeka, kojemu moremo zaupati svoje skrivnosti. Prijatelji pa niso združeni samo po dva, kakor zakonci. Vsakdo njih ima v obče več... veriga, katere konec je nemogoče najti. Kadar si torej jeden privoščiti to tolažbo, da zaupa svojo skrivnost svojemu prijatelju, vzbudi tudi v tem hrepenjenju po taki tolažbi. Oni ga seveda prosi, naj ne zine nikomur nič o tajnosti, in kdor bi hotel ta pogoj strogo v pravem pomenu izpolniti, ta bi naredil mahoma konec nadaljnim tolažbam. Toda po splošnem običaju se kaka skrivnost pač sme razodeti še komu drugemu, seveda le baš tako zvestemu prijatelju in pod istim pogojem, naj tudi on nikomur nič ne zine o njej. Tako roma skrivnost od prijatelja do prijatelja po oni neskončni verigi, dokler ne pride do ušes tistega ali tistih, do katerega ali katerih bi po mnenju prvega prijatelja nikdar ne smela dospeti. Romala bi pa precej časa po onem potu, če bi imel vsakdo le dva prijatelja: jednega, ki razodene skrivnost njemu, in drugega, katerega jo razodene on, seveda pod pogojem, da molči. Mnogo ljudij pa ima to predpravo, da imajo na stotine prijateljev. Kadar pride skrivnost do jednega izmed teh, razširi se tako brzo in mnogostransko, da je ne moremo več zasledovati. Naš pisec se ni mogel preveriti, skozi koliko ust je romala skrivnost, katero bi imel Griso poižvedeti. Samó to je znano, da se je mož, ki je ženski spremil v Monzo, proti mraku na svojem koleslju vrnil v Pescarenico, trčil še pred domom na prijatelja znanca, kateremu je zaupljivo pripovedoval, kako dobro delo je storil, in še druge stvari. Znano je tudi, da je Griso dve uri pozneje uže tekel v grad in sporočil don Rodrigu, da je Lucia z materjo sprejeta v neki samostan v Monzi, Renzo pa da je šel dalje proti Milanu.

Don Rodrigo se je te ločitve hudobno veselil in povrnilo se mu je zopet nekoliko one peklenske nade, da doseže svoj namen. Premišljal je o položaju dolgo časa po noči in vstal je z dvema načrtoma. Jeden je bil gotov, drugi pa še le v obrisih. Prvi je bil tak-le: Griso naj pojde takoj v Monzo, da kaj več poižve o Luciji, posebno pa, ali bi se dalo kaj poskusiti. Zato pokliče takoj svojega zvestega slugo, potisne mu v roko štiri srebrnike, pohvali njegovo prebrisanost, s katero jih je zaslužil, in mu zapové, kakor je bil premislil.

„Gospod...“ reče Griso in se obotavlja.

„Kaj? Ali nisem jasno govoril?“

„Če bi mogli poslati koga drugega...“

„Kaj?“

„Presvetli gospod; jaz rad nosim svojo kožo na prodaj za svojega gospoda; saj to je moja dolžnost. Vem pa tudi, da nečete preveč nevarnosti izpostavljati življenja svojih podložnikov.“

„Torej?“

„Presvetli gospod, vi veste da so na

mojo glavo razpisane nagrade in... Tu sem pod vašo obrambo; tu nas je več. Gospod sodnik je hišni prijatelj; birci me spoštujejo in jaz jih tudi... to mi ni sicer v posebno čast, a da morem mirno živeti... imam jih za svoje prijatelje. V Milanu je vaša livreja znana, a v Monzi... tam poznajo mene. Vaša svetlost ve, da se lahko pobaha, kdor mene izroči gosposki ali prinese mojo glavo. Sto srebrnikov na roko, vrhu tega pa še lahko osvoboditi dva bandita. (Dalje prih.)

Foulard-svileno blago gl. 8.40

in višje — 14 metrov! — poštne in carine prosto! Vzorec z obratno pošto; ravno tako črne, bele in barvene „Hennebergove svile“ od 45 kr. do gl. 14.65 meter. 2 12 12-6

G. Henneberg, tovarne za svilo, (c. in kr. dvorni založnik) v Curihu.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Veterevi	Noba	Padavina v 24 urah v mm.
10. 9. zveč.	727.2	12.4	sl. svzh.	pol oblač.	
11. 7. zjutr.	30.0	10.2	sl. jvzh.	oblačno	0.4
12. 2. popol.	734.5	7.1	sr. jvzh.		

Srednja večerajšnja temperatura 13.5° normale: 13.4°

441 1-1

Rodbini Fran Peterca in Karol Pollak naznanjata s potrjim srcem, da je iskreno ljubljani sin, brat, svak in stric, gospod

Ivan Peterca

posesnik, tverničar in vodja vzajemnega podpornega društva

sinoči ob pol 7. uri v starosti 47 let, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnika bode v soboto, dne 12. maja, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na Dunajski cesti št. 41.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v frančiškanski cerkvi.

Pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, dne 11. maja 1900.

443 1-1

Odbor katoliškega političnega društva v Ljubljani naznanja prežalostno vest o preravi smrti društvenega marljivega bivšega odbornika in blagajnika, blagorodnega gospoda

Ivana Peterca

hišnega posestnika in trgovca

ki je sinoči ob 1/2 7. uri po dolgi bolezni v 47. letu svoje dobe, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo jutri, v soboto, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na Dunajski cesti št. 41.

Odbor vabi vse svoje člane, da se udeležijo pogreba v obilnem številu in ohranijo pokojnika v hvaležnem spominu.

V Ljubljani, dne 11. maja 1900.

Odlikovan s c. kr. državno medaljo za ure. Prva moravska tovarna za ure

Fr. Moravus, Brno, Veliki trg 8,

izdeluje in razpošilja

367 25-7

ure za cerkve, graščine, šole, mestne hiše

dovršeno izdelane, proti dolgemu jamstvu. — Ceniki brezplačno.

439 1-1

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani naznanja svojim članom in prijateljem žalostno vest, da je njega neumorno delavni poslovodja in odbornik, gospod

Ivan Peterca

hišni posestnik in trgovec

po dolgi bolezni sinoči ob 1/2 7. uri, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v soboto, dne 12. maja, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na Dunajski cesti št. 41, h kateremu se vabijo vsi odborniki in društveniki.

Blag mu spomin!

V Ljubljani, dne 11. maja 1900.

Ravnateljstvo.

Šablone za sobne slikarje, najnovejša in najlepša vzorca, imata v veliki izbiri v zalogi BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice. 228 17 11-1 Vnauja naročila proti povzetju.

Nove Šmarnice,

Marijne čednosti in dobrote.

po o. Patisu S. J. spisal

P. Ladislav v Novem mestu,

so izšle, in stanejo v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani v polusnuju 1 K 80 h, v usnuju 2 K, v usnuju z zlato obrezo 2 K 40 h. Po pošti 10 h več.

Gostilna na Studencu,

nasproti blaznici,

toči vsaki dan sveže Kosler-jevo pivo, rudeče in rumeno vino, kavo itd. 438 3-1

Služba organista

v mestni župniji Kranj

se razpisuje do konca maja t. l.

Dohodki po dogovoru. — Oglasiti se je pri podpisnem.

Kranj, dne 10. maja 1900.

A. Mežnarec, mestni župnik.

440 3-1

Prodajalna,

v živahni ulici sredi mesta Ljubljane,

se takoj prodá.

Več pové upravništvo „Slovenca“. 436 3-2

Dunajska borza.

Dne 11. maja.

Skupni državni dolg v notah	98.65
Skupni državni dolg v srebru	98.20
Avstrijska zlata renta 4%	116.85
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	98.10
Ogerska zlata rent 4%	116.95
Ogerska krona rent 4%, 200	92.36
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1780.-
Kreditne delnice, 160 gl.	724.50
London vista	242.75
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118.30

20 mark	23.68
20 frankov (napoleonor)	19.26
Italijanski bankovci	90.70
C. kr. cekini	11.34

Dne 10. maja.

3-2% državne srečke l. 1864, 250 gl.	168.-
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	157.50
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	204.75
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.20
Tisine srečke 4%, 100 gl.	139.-
Dunavske vravnave srečke 5%	254.25

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108.50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	95.-
Priporitne obveznice državne železnice	416.-
južne železnice 3%	327.-
južne železnice 5%	119.25
dolenjskih železnice 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 gl.	400.-
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	335.-
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	42.25
Ogerskega	5
20.75	
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13.-
Rudolfove srečke, 10 gl.	63.50

Salmove srečke, 40 gl.	175.25
St. Genois srečke, 40 gl.	183.-
Waldsteinove srečke, 20 gl.	178.-
Ljubljanske srečke	49.-
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	290.50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6250.-
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	794.-
Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	110.25
Splošna avstrijska stavbinska družba	136.-
Montanska družba avstr. plan.	530.-
Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	422.-
Papirnih rubljev 100	255.75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulaniina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnica delniška družba

„M E R C U R“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk: Katoliška Tiskarna v Ljubljani.